

1g opgave i dansk og/eller historie

NAVN: XXX

KLASSE:

LÆRER:

FAG: Dansk og Historie

OMRÅDE:

Guldalder og nationalromantik

OPGAVE 2

Hvordan afspejler nationale forestillinger den historiske udvikling i 1800-tallet?

Redegør for Danmarks selvopfattelse efter 1. og 2. slesvigske krig.

Analysér i tilknytning hertil en selvvalgt historisk kilde.

Analysér og fortolk H.C. Andersens tekst "I Danmark er jeg født" fra 1850. I analysen skal du bl.a. fokusere på tekstens fremstilling af jegets forhold til Danmark.

Diskutér forskelle på og ligheder mellem historiske og aktuelle nationale forestillinger. I diskussionen skal du anvende 1 - 2 selvvalgte tekster.

Besvarelsen skal være 8 - 10 normalsider.

Indhold

Indledning.....	3
De slesvigske krige.....	3
Treårskrigen, 1848-1850	3
2. Slesvigske krig, 1864.....	5
Analyse	7
<i>Brat af slaget rammet</i> , Fr. Paludan-Müller, 1864	7
<i>I Danmark er jeg født</i> , H.C. Andersen, 1850	8
Diskussion	9
Konklusion	10
Litteraturliste	12
Bilag	14
Bilag 1 – Orla Lehmanns tale ved Casino-mødet.....	14
Bilag 2 - Fr. Paludan-Müller: <i>Brat af slaget rammet</i> , 1864	15
Bilag 3 Adam Oehlenschläger: <i>Der er et yndigt land</i> , 1823	17

Indledning

1800-tallet var en periode i dansk historie, hvor Danmark led flere betydningsfulde nederlag, hvilket fik stor betydning for den danske litteratur, kultur og det danske fællesskab. Det skabte en endnu større kærlighed for landet, der nu havde forfattere i hele kongeriget, som skrev deres kærlighedserklæringer, til den nu lille nation, hvilket gav perioden navnet ”romantikken”, da selv alle de grimme og dårlige ting, blev i kunsten romantiseret og derved gjort smukke og gode. Det blev en periode hvor de nationale og liberale tanker sprudlede og folkebevægelser blev dannet i massevis hvilket ledte til det Danmark vi har i dag.

De slesvigske krige

De slesvigske krige er betegnelsen for to krige mellem Danmark og medlemmer af Det Tyske Forbund, der blev udkæmpet 1848-1851 og 1864. Krigenes baggrund består af de mange nationalliberale bevægelser, der skyldede ind over Europa i perioden, hvilket opildnede de tyske hertugdømmers¹ ønske om frihed fra det danske monarki.

Treårskrigen, 1848-1850

Treårskrigen, ofte kaldet 1. slesvigske krig, var en konflikt mellem Danmark og de tyske hertugdømmer, Slesvig og Holsten. Konflikten opstod, da liberale strømninger i Det Tyske Forbund ledte til et løfte om demokratiske reformer i Tyskland. De tyske hertugdømmer, der hørte til Det Tyske Forbund, følte sig i forvejen tæt knyttet til det tyske fællesskab og da der i februar 1848 opstod en revolution i Paris, blev de inspireret til at sende et krav til den danske konge om en selvstændig forfatning, oprettelsen af en selvstændig hær og at Slesvig skulle optages i Det Tyske Forbund på linje med Holsten. Da ordet om disse krav nåede København, samlede omkring 2500² nationalliberale i Casinoteatret i København. Her holdte en af de førende skikkelser i den nationalliberale bevægelse, Orla Lehman, en tale hvori han fremlagde sine ønsker om at oprette Martsministeriet. Martsministeriets mål var dannelsen af en nationalliberal regering, der udover at skabe et mere liberalt Danmark ved at skrive en forfatning og afslutte enevælden, skulle løse det slesvigske spørgsmål.

¹ Fællesbetegnelse for Slesvig, Holsten og Lauenburg, som siden 1773, hørte under det danske monarki.

² Lehmann, Orla: ”Orla Lehmanns tale ved Casino-mødet 20. marts 1848”, danmarkshistorien.dk, 16.05.2018

Forslaget fik stor støtte blandt den nationalliberale bevægelse, og alle 2500 medlemmer vedtog, at 5 resolutioner skulle sendes til kongen¹. (Se ”bilag 1”)

Heri blev kongen opfordret, igennem resolution 1 og 2, til at værne om Helstatens² opretholdelse. I resolution 3 skrives der, at dette kun kan gøres gennem en fællesfofatning, som skulle bygges på en folkelig valglov³. Disse resolutioner blev overrakt til kongen, Frederik 7., som af sin far, var blevet opfordret til at afslutte enevælden, accepterede disse resolutioner og Martsministeriet blev dermed oprettet, med deltagelse af fire nationalliberale ministre⁴. Ministeriets første handling blev afvisningen af de krav Slesvig-Holsten havde fremlagt. Med den igangværende uro skabt af revolutionen i Paris, fik afvisningen konflikten mellem Danmark og Slesvig-Holsten til at bryde ud i borgerkrig, da Slesvig-Holsten d. 24. marts 1848 indtog Rendsborg⁵. Den danske hær var dårligt forberedt pga. den nye regering, men havde en stærkere hær end hertugdømmerne, indtil deres forbundsfælle, Preussen, greb ind og hjalp med 32.000 mand. Danmark stod nu med kun 41.000 mand mod 65.000 tyske tropper. Dette ledte til en række nederlag for den danske hær, indtil de ved hjælp af flåden vandt Slaget ved Fredericia den 6. juli 1849. Det resulterede i, at Rusland fik tvunget Preussen ud af krigen, med en trussel om at afbryde forbindelsen mellem de to lande. Slesvig-Holsten, der nu stod alene mod den overlegne danske hær, tabte endeligt krigen ved Slaget på Isted Hede, og krigen fik sin afslutning i oktober 1850, dog først officielt i begyndelsen af 1852, da stormagterne gennemtvang en fred. Men løsningen på konflikten blev blot en tilbagevenden til situationen før 1848 og hertugdømmerne forblev fortsat under det danske monarki⁶. Sejren over Slesvig-Holsten skabte stor tillid til militæret hos den danske befolkning, da de opfattede slutningen på krigen som en klar sejr over de tyske hertugdømmer. Danmark indførte i Slesvig en fordanskningspolitik, hvor dansk, i 48 slesvigske sogne, blev gjort til skole- og kirkesprog, hvilket provokerede den lokale befolkning og forstærkede tyskernes aversion for

¹ Lehmann, Orla: ”Orla Lehmanns tale ved Casino-mødet 20. marts 1848”, danmarkshistorien.dk, 16.05.2018

² Betegnelse for kongeriget Danmark og hertugdømmerne, men ikke de nordatlantiske lande og kolonierne

³ Lehmann, Orla: ”Resolutionerne vedtaget på Casinomødet 20. marts 1848”, danmarkshistorien.dk, 16.05.2018

⁴ HaVam: ”Martsministeriet”, denstoredanske.dk, 16.05.2018

⁵ By i midten af Slesvig-Holsten

⁶ Wikipedia: ”Treårskrigen”, da.wikipedia.org, 16.05.2018

Danmark.¹ Samtidigt lovede den danske regering, at der ville blive indført en fællesforfatning for helstaten, at alle dele af landet skulle være lige, og at Slesvig ikke ville blive knyttet nærmere til kongeriget end Holsten.

2. Slesvigske krig, 1864

Treårskrigen og fordanskningspolitikken fik kun hertugdømmerne til at føle sig endnu tættere knyttet til deres tyske forbundsfæller. Samtidigt blev der i 1855 skrevet en forfatning, der ikke var i overensstemmelse med aftalen skrevet efter krigen, da hertugdømmerne kun fik en rådgivende status, mens kongerigets demokratisk valgte rigsdag alene havde den lovgivende magt. Det var for den nationalliberale regering helt uacceptabelt, at de tyske hertugdømmer hver for sig skulle have samme indflydelse som kongeriget. De ophævede derfor fællesforfatningen for både Holsten og Lauenburg, men holdte stadig på Slesvig, da det i danskernes øjne, blev set som en naturlig del af kongeriget. I 1857 lagde regeringen helstatspolitikken på hylden og optog i stedet ejderpolitikken, der gik ud på, at Slesvig skulle have en tættere tilknytning til kongeriget og i marts 1863, blev der ækleret en ny fællesforfatning, der omfattede kongeriget og Slesvig, men ikke Holsten og Lauenburg. Dette gik stærkt i strid mod aftalen efter Treårskrigen. Da forfatningen skulle underskrives af kongen den 13. november, advarede han om, at forfatningen ville føre til krig, men regeringen var under stort pres, da den stort set nationalistiske befolkning lavede optøjer og demonstrationer for forfatningen, og kongen var derfor nødt til at underskrive. Et par måneder efter stiftelsen af den nye forfatning, i januar 1864, krævede Preussen og Østrig at den straks skulle ophæves, hvortil regeringen afviste. Der var nu formentlig ingen anden vej end krig.²

Man håbede i Danmark på, at krigen ville forløbe på samme måde som den sidste, hvor stormagterne havde grebet ind og hjulpet Danmark, men sådan blev det ikke. Rusland, som i sidste krig havde presset Preussen til våbenhvile, havde lidt et stort nederlag i Krimkrigen³, og Frankrig overtog pladsen som Europas stormagt. På nedenstående artikel, kan der ses, hvordan Preussens ministerpræsident, Bismarck, forhandler sig til en

¹ Petersen, Erik Strange: "Dansk sejrsløse og fordanskningspolitik i Slesvig", danmakshistorien.dk, 16.05.2018

² Adriansen og Christensen, 2013 (s. 4-7)

³ Krig mellem Rusland og en alliance bestående af Frankrig, Storbritannien og det Osmanniske rige, der opstod, da Rusland ønskede at udvide sit territorie ud til Middelhavet igennem det Osmanniske rige.

sikkerhed om, at Frankrig ikke blander sig i krigen, så længe, at Danmark beholder en større del af Slesvig:

”v. Bismarcks Reise til Paris siges i en Korrespondance fra denne By [København] til »’ulæseligt’« at gaa ud paa at komme til en Overenskomst med den franske Keiser om Slesvig og Holsten. Der fluide loves Frankrige, at Preussen vilde holde sig neutralt, naar Kampen begyndte om Venedig, og til Gjengjald fluide da Frankrige tillade, at Slesvig og Holsten indlemmedes i Preussen, dog saaledes, at en større Del af Slesvig afstedes til Danmark, som igjen fluide slutte sig til Sverige og Norge”¹

Preussen og Østrig, der begge var medlemmer af Det Tyske Forbund, var nu uhæmmet og kunne derfor støtte Slesvig-Holsten i krigen.

Danmark besluttede sig, i håbet om en politisk løsning, at holde sig til en forsvarstaktik. Den danske hær marcherede derfor til forsvarsværket, Dannevirke, i det sydlige Slesvig. Det sagnomspundene forsvarsværk var for danskerne en uigennemtrængelig mur, men de var i virkeligheden både dårligt vedligeholdt og placeret. Hæren blev derfor nødt til at trække sig tilbage, hvilket i offentligheden blev set som forræderi. Efter dette placerede Preussiske styrker sig ved Dybbøl, mens Østrigske styrker fortsatte op gennem Jylland. Samtidig forsøgte England at få skabt fred mellem parterne, og en fredskonference blev holdt d. 20. april, dog uden nogen løsning. Krigen brød igen ud i juni og Danmark led store tab i Jylland, og med truslen om, at Fyn snart kunne komme under angreb, indledtes der den 8. juli fredsforhandlinger. Her besluttede man, i Wienertraktaten, at Danmarks skulle afstå alle tre hertugdømmer og den danske regering havde ikke andre muligheder end at acceptere.²

Tabet af hertugdømmerne kom til at betyde, at kongeriget mistede omkring 40% af dets befolkning. Efter krigen blev den tyske nation set som undertrykkende, og man var bange for, at tyskheden, ville opsluge danskheden. Men på mange måder gjorde krigen også Danmark stærkere. Grundloven blev skrevet om, så folkestyret fik et gennembrud, økonomien blev hurtigt genoprettet og forbindelsen mellem Jylland og København, blev forstærket med et Jernbanenet. Dette stærkere Danmark blev kun til pga. dets befolknings indstilling om at overleve. Der skete et gennembrud for folkelige bevægelser, og der blev skabt højskoler, arbejderbevægelser og kvindebevægelser mm. Disse bevægelser skabte en folkelig selvorganisering, som blev vigtig for dansk kultur.³

¹ Forfatter ikke angivet: ”v. Bismarcks Reise til Paris”, *Dags-Telegraphen*, 19.10.1864

² Brunbech, Peter Yding: ”Krigen i 1864”, *danmakshistorien.dk*, 16.05.2018

³ Adriansen og Christensen, 2013 (s. 30-31)

Analyse

Brat af slaget rammet, Fr. Paludan-Müller, 1864

Paludan-Müllers digt, der også blev kendt under navnet *Fremtidsmaalet*, blev for første gang offentliggjort 1864, i Illustreret Tidende. Det udkom umiddelbart efter en artikel af Carl Ploug¹ med titlen ”de kommende Dages nationale Arbejde”, hvilket handlede om et samarbejde for at få de danske slesvigere befriet.²

Digtet fortæller om jegets følelser og har ikke nogen egentlig historie, men bare en vision om fremtiden for Danmark, hvilket gør det til et lyrisk digt.

Digtet består af 6 strofer, som hver indeholder 8 vers, hvilket betyder, at der i alt er 48 vers. Selvom digtet ikke har nogen konkret handling, forgår fortællingen stadig kronologisk. I første strofe bliver fortalt om Danmarks store nederlag. Her taler det lyriske jeg til Danmark som sin moder og spørger hende, om hvis hun har andre planer end bare at lide uden at gøre noget, hvad hendes mål med fremtiden så er. I anden strofe overtager Danmark det lyriske jeg, hvilket vi kan se, da hun kalder personen, der i første strofe havde det lyriske jeg for søn. Her forklarer hun hvordan hun skammer sig over nederlaget, men uanset hvad, holder hun fast i håbet om fremtiden. I tredje strofe uddyber hun, hvordan hun først kunne hele sine sår efter freden, men nu vil hun bygge Danmark op til et stærkt land med kampklare helte, der bliver givet rollen ”drengen”, og i fjerde strofe, hvordan kvinderne ikke bare skal strejfe planløst rundt derhjemme, men skal også have et mål, de får i digtet rollen ”pigen”. I femte strofe fortæller hun med versene ” Så min hu mon stande til en ven, en kæk, som med mig vil blande blod og ikke blæk”³, hvordan Danmark foretrækker personer, der er frygtløse og kampklare, fremfor folk, der skriver i stedet for at kæmpe. Disse helte får rollen ”vennen”. I sjette, og sidste vers, beskrives der, at når Danmark har alle tre, førnævnte roller: drengen, pigen og vennen, bliver alt godt igen, da Danmark nu har hvad det skal bruge, for at genvinde Slesvig. På det kan vi se, hvordan danskerne, selvom de vemodige over nederlaget, var klare på at genovertage Slesvig.

Digtet benytter sig af et højtideligt sprog med gammeldags ord. I starten er tillægsordene meget negative, med ord som elendig, ussel og bitter. Senere i teksten bliver ordene dog

¹ Danske Digter, redaktør og politiker

² henrikpontoppidan: ”Maalet”, henrikpontoppidan.dk, 17.05.2018

³ Paludan-Müller: *Brat af slaget rammet*, 1864

mere og mere positive, hvor digtet bruger ord som stærk, genvundet og fromme. I gennem næsten hele digtet, fra strofe 2-6, bliver Danmark besjælet, i det det bliver en levende organisme, der får sine egne meninger og ønsker. Specielt i første strofe er Danmarks besjæling tydelig. Her bliver landet ikke bare kaldt for mor, men også kastet til jorden, og ligger lammet. I sidste vers af hver strofe, er der en gentagelse, i det de alle slutter på ordet ”mål”. Gentagelsen ændrer sig dog lidt igennem digtet: I første strofe kommer det ud i form af en anmodning, og i andet, som en erklæring. I de næste tre strofer er gentagelsen ens, og lyder: ”Det er Danmarks mål!”¹. Det er i de samme vers, hvor drengen, pigen og vennen bliver beskrevet og bliver brugt til at fortælle, at skabe disse tre, er Danmarks mål. I sidste strofe bliver gentagelsen ændret til ”Det er kampens mål!”². Her bliver får vi endeligt fortalt, hvad fremtidsmålet er – nemlig en kamp for at genvinde Slesvig.

I Danmark er jeg født, H.C. Andersen, 1850

H.C. Andersens, *I Danmark er jeg født*, også ofte kaldet *Danmark, mit Fædreland*, blev skrevet som sang under Treårskrigen, men ikke med en nationalistisk tilgang, og er Andersens kærlighedserklæring til hans fædreland, Danmark.

Sangens genre er lyrik, da den bygger op om en kærlighedsfølelse for Danmark, som kan ses på den idylliske måde der igennem hele teksten bliver skrevet om landet, og selv det dårlige bliver vendt til det gode i 3. strofe: ”Engang du herre var i hele Norden, bød over England, - nu du kaldes svag, et lille land, og dog så vidt om jorden end høres danskens sang og mejselslag.”³.

Sangen indeholder 4 strofer, med hver 8 vers, så altså i alt 32 vers. I de første 4 vers af hver strofe er der krydsrim, mens der i de resterende vers er parrim i vers 6 og 7. Der er ikke nogen kronologisk fortælling i sangen, men den referer i sidste strofe tilbage til første, hvor der bliver sagt meget af det samme, men på en anden måde.

Jeget viser sin kærlighed til Danmark igennem sine mange sammenligninger og billedsprog. Allerede i tredje vers bliver det danske sprog sammenlignet med jegets moders stemme, og flere gange i teksten bliver ting, som dog ikke er unikke for Danmark, men kendetegner det, beskrevet i detalje, hvilket tydeligt ses i de første 4 vers af 2. strofe:

¹ Paludan-Müller: *Brat af slaget rammet*, 1864

² Paludan-Müller: *Brat af slaget rammet*, 1864

³ Andersen, *I Danmark er jeg født*, 1850

”Hvor reder sommeren vel blomstersengen mer rigt end her, ned til den åbne strand? Hvor står fuld månen over kløverengen så dejligt som i bøgens fædreland?”¹. Jegets benyttelse af positive tillægsord bekræfter yderligere dets kærlighed for Danmark.

Det mest væsentlige tema i sangen, er kærlighed, der kommer til udtryk gennem jegets kærlighed for sit fædreland, som efterlader spor over alt i teksten. Den kan ses i hver eneste strofe og bliver hver gang opsummeret i de to sidste vers: ”Dig elsker jeg! – Dig elsker jeg! Danmark mit fædreland!”².

Tekstens budskab, er hvor smukt Danmark er. Ikke bare i sit udseende, men også i sit sprog og sin historie. Digtet nævner flere gange, som tidligere nævnt, en del ting, der ikke er unikke for Danmark, men stadig kendetegner det. Det bliver f.eks. kaldt for bøgens fædreland og den åbne strand bliver nævnt. I de første 4 vers af strofe 3, er budskabet, at selvom Danmark ikke er så stort som det var en gang, er landet stadig kendt over hele verden.

Sangen kan perspektiveres til Adam Oehlenschlägers³ *Der er et yndigt land*, da begge sange taler om et idyllisk Danmark, og bogen bliver opfattet som en central del af det danske land. Samtidig er begge sange nationalistiske, uden at det er den centrale del af teksten. Begge sange elsker Danmark, og giver begge en hyldest til landets historie.

Diskussion

Danmark var engang et stort og mægtigt land. Det har spillet en væsentlig rolle i den europæiske scene lige siden vikingetiden, hvor Danmark var i besiddelse af store territorier i England og havde magten over Norge. Men kongeriget havde virkelig sin storhedstid mellem 1400- og 1800-tallet. Her har det været i besiddelse af Sverige, Finland og Gotland, og havde samtidig kolonier på den anden side af kloden bestående af De vestindiske øer og Grønland⁴. Denne storhedstid afspejler sig meget i 1800-tallets litteratur, efter Danmark mistede både Sverige og Norge ved freden i Kiel⁵, og senere sine hertugdømmer til Preussen. Danmarks forfattere kiggede tilbage på hvor betydeligt landet engang havde været, men ikke med vemodighed, som kan ses i sangene *Der er et yndigt land* og *I Danmark er jeg født*. Her bliver der med stolthed set tilbage på Danmarks

¹ Andersen, *I Danmark er jeg født*, 1850

² Andersen, *I Danmark er jeg født*, 1850

³ Dansk guldalderdigter

⁴ HCJ: ”De danske riger og lande”, denstoredanske.dk, 18.05.2018

⁵ Fredsslutningen efter Napoleonskrigene 1807-1814

historie, og de viser deres fortsatte kærlighed for landet, selv efter det er blevet reduceret til en væsentligt mindre størrelse. I dag er danskeren stadig stolt over sin historie, men ser tilbage med en vis ydmyghed som kan ses i tidligere statsminister Jens Otto Kraghs tale ved 100-års jubilæet for Slaget ved Dybbøl den 18. april 1964. Her reflekterer han tilbage på hvordan Danmark, selvom det nu var reduceret til en småstat, fik en guldalder, dog ikke i form af territorie: ”... nederlaget i den danske nation var med til at udløse stærke kræfter, som gav inspiration for en ny udvikling, der bar landet frem til store fremskridt såvel økonomisk og kulturelt som i folkestyrets udvikling”¹. Han krediterer desuden nederlaget som stammen, i hvad der senere blev et fuldt udviklet demokrati. Så har de nationale forestillinger egentlig ændret sig meget? Ikke specielt, hvis man kigger på de førnævnte eksempler, dog med en enkelt undtagelse: I dag kigger vi tilbage med ydmyghed. Man kan se en se i Kraghs tale, at vi har anerkendt vores nederlag. Danskeren ønsker ikke i dag at genvinde det tabte territorie, men ser tilbage på nederlaget som en nødvendighed for at skabe det Danmark vi har i dag. I 1800-tallet var det lidt anderledes. Vi kan se på Fr. Paludan-Müllers sang, *Brat af slaget rammet*, at der ønskes en hævn over Slesvigs overtager i de sidste vers: ”Da til lurens toner blusser bavn og bål: Slesvigs land genvundet! Det er kampens mål!”². Krigene og nederlagene fik også sine afmærkninger på Danmarks udenrigspolitik langt ude i fremtiden. Danmarks reducering til småstat, har betydet, at det i krige har været nødt til at holde sig neutralt i de efterfølgende europæiske krige. Samtidigt har det også betydet Danmarks deltagelse i diverse fællesskaber, herunder EU, men også samarbejde med den tidligere fjende, Tyskland. Samtidig mener Jens Otto Kragh også, at nederlagene lærte danskerne respekt: ”De problemer, der i 1864 så ud til at skulle afgøres på krigsskuepladsen, har fundet deres afklaring, fordi man i lærte at vise respekt for den enkeltes overbevisning og anerkende hans ret til at vælge sin nationalitet og sit sprog frit og til at udvikle begge dele. Denne afklaring er opstået gennem byrder og lidelser.”³

Konklusion

Danmark gik i 1800-tallet fra en storhedstid til en anden af en anden kaliber. Det blev en periode hvor Danmark igennem flere nederlag blev stærkere end før, ikke militært eller territorielt, men i dets fællesskab. Fællesskabet mellem Jylland og København blev forstærket, økonomien blomstrede og folkestyret fik et gennembrud, som udviklede sig til

¹ Iversen og Nedergaard, 2015 (s. 94)

² Paludan-Müller, *Brat af slaget rammet, 1864*

³ Iversen og Nedergaard, 2015 (s. 95)

det demokrati vi har i dag. Det styrkede fællesskab blev blandt andet dannet igennem de mange litterære udgivelser, der udkom i perioden mellem freden i Kiel og i kølvandet på krigen i 1864. Her blev der udgivet kærlighedserklæringer til Danmark i form af eksempelvis H.C. Andersens *I Danmark er jeg født* og Adam Oehlenschlägers *Der er et yndigt land*, som hjalp med at forstærke offentlighedens kærlighed til landet. Samtidig blev der også udgivet sange, som vækkede kampgejsten og hævnerrigheden i danskeren, eksempelvis Fr. Paludan-Müllers *Brat er slaget rammet*, hvor digtet fortæller Danmarks børn, hvad der er nødvendigt for at genvinde Slesvig. Fra alt dette må man konkludere, at Danmark ikke ville have været det samme i dag, havde det ikke været for nederlaget i 1864.

Litteraturliste

OLFr: ”de slesvigske krige”, denstoredanske.dk, 14.05.2018

http://denstoredanske.dk/Danmarks_geografi_og_historie/Danmarks_historie/Danmark_1849-1945/de_slesvigske_krige

Rasmussen, Cleemann: *Danmarks Historie*, L&R Uddannelse 2014, s. 199-207

CBjø: ”Helstaten”, denstoredanske.dk, 14.05.2018

http://denstoredanske.dk/Danmarks_geografi_og_historie/Danmarks_historie/Danmark_1849-1945/Helstaten

Lehmann, Orla: ”Orla Lehmanns tale ved Casino-mødet 20. marts 1848”, danmarkshistorien.dk, 16.05.2018

<http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/orla-lehmanns-tale-ved-casino-moedet-20-marts-1848/>

HaVam: ”Martsministeriet”, denstoredanske.dk, 16.05.2018

http://denstoredanske.dk/Danmarks_geografi_og_historie/Danmarks_historie/Danmark_1536-1849/Martsministeriet

Lehmann, Orla: ”Resolutionerne vedtaget på Casinomødet 20. marts 1848”, danmarkshistorien.dk, 16.05.2018

<http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/resolutionerne-vedtaget-paa-casinomoedet-20-marts-1848/>

Wikipedia: ”Treårskrigen”, da.wikipedia.org, 16.05.2018

<https://da.wikipedia.org/wiki/Tre%C3%A5rskrigen>

Adriansen, Inge og Christensen, Jens Ole: *Anden slesvigske krig 1864: forhistorie, forløb og følger*, Museum Sønderjylland – Sønderborgs Slot og Tøjhusmuseet 2013

Petersen, Erik Strange: ”Dansk sejrsmønt og fordanskningspolitik i Slesvig”, danmarkshistorien.dk, 16.05.2018

<http://danmarkshistorien.dk/perioder/det-unge-demokrati-1848-1901/dansk-sejrsfoeelse-og-fordanskningspolitik-i-slesvig/>

Brunbech, Peter Yding: "Krigen i 1864", danmakshistorien.dk, 16.05.2018
<http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/krigen-i-1864/>

Forfatter ikke angivet: "v. Bismarcks Reise til Paris", Dags-Telegraphen, 19.10.1864

Paludan-Müller, Frederik: *Brat af slaget rammet*, 1864

henrikpontoppidan: "Maalet", henrikpontoppidan.dk, 17.05.2018
http://www.henrikpontoppidan.dk/text/seclit/secdigte/paludan-mueller_1864.html

Andersen, H.C: *I Danmark er jeg født*, 1850

Oehlenschläger, Adam: *I Danmark er jeg født*, 1823

Iversen, Kristian og Pedersen, Ulla Nedergaard: *Danmarks historie mellem erindring og glemsel*, Columbus 2015, s.94-95

HCI: "De danske riger og lande", denstoredanske.dk, 18.05.2018
http://denstoredanske.dk/Danmarkshistorien/Danmark_i_tal/De_danske_riger_og_lande

Bilag 1 – Orla Lehmanns tale ved Casino-mødet

- ”1. En slesvigholsteensk Forfatning er en Opgivelse af den danske Krones Ret over Slesvig. Dertil er Kongen af Danmark uberettiget, og det kan det danske Folk aldrig taale.
2. Det danske Folk tilsiger Kongen af Danmark sin ubegrændsede Bistand til Opfyldelsen af den helligste af hans Regentpligter, at værne om det souveraine dansk-slesvigske Riges ukrænkede Opretholdelse.
3. Danmarks og Slesvigs nuværende Forbindelse kan kun sikkert ved en for begge fælleds Rigsforfatning, bygget paa en i Sandhed folkelig Valglov.
4. Slesvigs nuværende provindsielle Selvstændighed og de deri værende tvende Nationaliteters lige Ret bør betrygges ved en egen Provinds-Landdag og tilsvarende provindsielle Indretninger i Forvaltning og Retspleie.
5. Danmarks Velfærd fordrer, at Kongen uopholdeligen omgiver Thronen med Mænd, hvis Indsigt, Energie og Fædrelandskjærlighed kan give Regjeringen Kraft og Nationens Tillid.”¹

¹ Lehmann, Orla: ” Resolutionerne vedtaget på Casinomødet 20. marts 1848”, danmarkshistorien.dk, 16.05.2018

Bilag 2 - Fr. Paludan-Müller: *Brat af slaget rammet*, 1864

Brat af slaget rammet

Tekst: Fr. Paludan-Müller, 1864

Brat af slaget rammet,
kastet hårdt til jord,
ligger brudt og lammet
du, vor gamle mor.
Har du anden tanke
nu end "lid og tål",
så forkynd, o, Danmark
mig dit fremtidsmål.

Søn! elendig, ussel,
hjertet fuldt af nag,
tænker jeg med blusel
på mit nederlag.
Men trods vé og vånde,
trods hver bitter skål,
holder fast i håbet
jeg mit fremtidsmål.

Får ved fredens frugter
først mit sår jeg lægt,
snart jeg mig optugter
da en helteslægt:
Ynglinger i plade,
dreng, klædt i stål,
mænd med faste hjerter!
Det er Danmarks mål!

Dernæst jeg opdrager
mig en pigeflok,
som ej hjemmet vrager,
som i lidt har nok.
Ingen døgnets flaner,
rendt fra bog og nål,
fromme, stærke kvinder!
Det er Danmarks mål.

Så min hu mon stande
til en ven, en kæk,
som med mig vil blande
blod og ikke blæk,
som ej troløs svigter,
høres fjendeskrål:
Trofast broderforbund!
Det er Danmarks mål.

Kroner lykken enden,
har jeg først de tre,
drengen, pigen, vennen,
svinder al min vé.
Da til lurens toner
blusser bavn og bål:
Slesvigs land genvundet!
Det er kampens mål!¹

¹ Paludan-Müller, 1864

Bilag 3 Adam Oehlenschläger: *Der er et yndigt land*, 1823

Der er et yndigt land,
det står med brede bøge
nær salten østerstrand
nær salten østerstrand.

Det bugter sig i bakke, dal,
det hedder gamle Danmark,
og det er Frejas sal,
og det er Frejas sal.

Der sad i fordums tid
de harniskklædte kæmper,
udhvilede fra strid
udhvilede fra strid.
Så drog de frem til fjenders mén,
nu hvile deres bene
bag højens bautasten,
bag højens bautasten.

Det land endnu er skønt,
thi blå sig søen bælder,
og løvet står så grønt
og løvet står så grønt.
Og ædle kvinder, skønne mø'r
og mænd og raske svende
bebo de danskes øer,
bebo de danskes øer.

Hil drot og fædreland!
Hil hver en danneborger,
som virker, hvad han kan
som virker, hvad han kan!
Vort gamle Danmark skal bestå,
så længe bøgen spejler
sin top i bølgen blå,
sin top i bølgen blå.
Vort gamle Danmark skal bestå,
så længe bøgen spejler
sin top i bølgen blå,
sin top i bølgen blå.¹

¹ Oehlenschläger, Adam: *I Danmark er jeg født*, 1823

SRP-trin 3: DHO

Formalia

Er formalia på plads?	Lykkedes	Godt på vej	Mangelfuldt
Forside	X		
Indholdsfortegnelse	X		
Noter og litteraturhenvisninger	X		
Citationsteknik	X Adskil længere citater fra din egen brødtekst grafisk (mangler side 6).		
Litteraturliste		X Husk alfabetisk orden. Opdel evt. i bøger og internet.	
Bilag		X Men henvisningen skal ikke stå som en fodnote. Vedlæg gerne alle selvvalgte kilder.	
Layout	X		
Antal sider	X		
Andet			

Overordnet feedback på opgaven (den skriftlige opgave)

To ting, som fungerer godt	<ul style="list-style-type: none">• Grundighed og sikkert fagligt overblik.• Valg af tekster.• Meget sikkert sprog.
To ting, som skal forbedres til næste opgave	<ul style="list-style-type: none">• Præsenterer også opgavens indhold og fokus i indledningen (efter anslaget).• Redegørelsens fokus?• Gammeldags ord i ældre tekster?• Analysen af den litterære tekst: Pas på med at begynde med tolkningen. Brug analysen af formen mere aktivt i tolkningen.• Skriv gerne konklusionen som et tydeligere svar på opgaveformuleringens spørgsmål.

Mundtlig fremlæggelse

Feedback på fx disposition, tydelighed, faglig dialog + Fagligt indhold (mundtligt og skriftligt)

Du begynder med at sige, at du har opdelt din konklusion i en danskdel og en historiedel.
Du skal have en samlet konklusion!

Begynd med at sige opgaveformuleringens spørgsmål - som du naturligvis også skal have præsenteret i opgavens indledning - og giv så et kort og præcist svar på spørgsmålet (altså din konklusion).

God begrundelse for selvvalgt kilde (bilag 2).

Dit oplæg varede kun 3 minutter! Det er for kort.

Hav mere styr på dine papirer! Du skal have teksterne med!!!

Brug vores spørgsmål til at få sagt noget.

Elevens egne noter

3 punkter til, hvad jeg gjorde godt

3 punkter til, hvad jeg skal arbejde mere med næste gang.